

## ALBERT

Welkom bij het spelend leren programma van ALBERT. Het programma is ontwikkeld om uw kind de eerste beginselen van lezen en rekenen bij te brengen. Het geeft uw kind de 'voorsprong' waarvan psychologen zeggen dat die zo belangrijk is.

Het programma is zo ontworpen dat u het op twee manieren kunt gebruiken:

1. Na een korte uitleg kan uw kind er zelfstandig mee werken. Uw kind moet dan al iets ouder zijn.
2. U kunt zelf meedoen, doordat u uw kind begeleidt en samen de extra oefeningen in deze handleiding doorneemt.

Als u samen het programma volgt, wees dan gul met complimentjes en geef veel aanmoedelingen. Uw voortdurende belangstelling is belangrijker dan wat ook om uw kind te stimuleren door te gaan met de oefeningen en zo (de) nieuwe vaardigheden onder de knie te krijgen.

U hebt ongetwijfeld gemerkt dat de ontwikkeling van uw kind in een logische volgorde verloopt. Bijvoorbeeld: de meeste kinderen kruipen voordat ze lopen, ze brabbelen voordat ze praten en ze eten met hun vingers voordat ze een lepel kunnen hanteren. Als u, voordat uw kind aan lopen toe is, iedere dag zou zeggen: "Ik wil dat je nu gaat lopen" zou het daardoor geen dag eerder gaan lopen.

En zo is het ook met leren. Als u iedere dag tegen uw vierjarige peuter zou zeggen "Ik wil dat je nu gaat lezen" zou dat het leerproces absoluut niet versnellen, tenzij het kind er al aan toe is. Het vermogen tot lezen ontwikkelt zich stapsgewijs, zoals kruipen voor lopen kwam en brabbelen voor praten. Voordat een kind woorden kan lezen, moet het eerst letters kunnen onderscheiden. En om dat te kunnen moet het eerst verschillen en overeenkomsten tussen eenvoudiger figuren kunnen zien (Letters zien er behoorlijk ingewikkeld uit. Denkt u maar eens hoe moeilijk het voor u zelf is om een nieuw alfabet te leren!) Zo moeten kinderen ook leren tellen voor ze kunnen begrijpen wat optellen en aftrekken betekent.

Deze leermethode vormt de basis voor het stap-voor-stap programma van ALBERT. De oefeningen staan op zichzelf maar vormen tevens een voorbereiding op de volgende vaardigheid. Een gemiddeld drie tot vierjarig kind zal niet achter elkaar de 9 verschillende oefeningen kunnen maken. Het leerproces is sterk afhankelijk van de persoonlijke ontwikkeling van uw kind. En het is aan u om het tempo te bepalen.

Wij geven u een paar richtlijnen:

1. Reserveer elke dag 5 à 10 minuten voor ALBERT (Uw kind zal ALBERT als een bijzonder stuk speelgoed zien, maar u weet dat het om heel wat meer gaat).
2. Begin met slechts enkele kaarten. Er is geen reden tot haast. Als uw kind die kaarten onder de knie heeft, stop dan voor die dag. De volgende dag herhaalt u diezelfde kaarten en voegt u er een paar nieuwe aan toe. Kinderen houden van herhaling en van succes!
3. Als u een niveau bereikt waarop uw kind duidelijk problemen heeft, berg ALBERT dan een tijd op (Haal ALBERT na een zekere rustperiode dan weer te voorschijn. Een week, een maand, drie maanden). Herhaal de kaarten die uw kind al kende en introduceer dan pas de

nieuwe. Toon uw goedkeuring bij elk succesje; laat nooit afkeuring of teleurstelling blijken.

### Hoe werkt ALBERT

Het apparaat werkt zodra er op de stip bij het goede antwoord wordt gedrukt. U hoort dan een pieptoon en er gaat een lichtje branden. Uw kind zal enthousiast reageren op deze aanmoedelingen. Het betekent een stimulans om door te gaan. In de doos zit een plastic staafje in de vorm van een potlood. Dit kunt u gebruiken om op de stippen te drukken. Sommige kinderen vinden het prettiger om met hun vingers op de stippen te drukken. Laat uw kind zelf kiezen wat het het prettigst vindt.

### Extra oefeningen.

Ieder type oefening wordt in deze handleiding uitgelegd. Daarnaast worden er suggesties gedaan voor extra oefeningen die u met uw kind kunt doen. Deze leuke oefeningen zullen het leerproces zeker bevorderen.

### De batterijen.

ALBERT werkt op een 9 volt batterij die overigens niet bijgeleverd wordt. Maak het klepje aan de achterkant los en bevestig de batterij. Doe dan het klepje weer dicht. De batterij werkt lang, want er wordt alleen energie gebruikt als er geluid of licht wordt geproduceerd.

### Het begin.

Leg kaart 1 op het apparaat. Geef het plastic staafje aan uw kind. Wijs de gele cirkel links op de eerste rij aan. Zeg: "Zie je deze gele cirkel?" Wijs de drie figuren aan die ernaast staan. Vraag uw kind: "Welke heeft dezelfde vorm?" Uw kind zal er één aanwijzen. U drukt op de stip en laat daarna uw kind drukken!

Laat nu zien wat er gebeurt als het antwoord goed is. Laat het kind het ook proberen. Laat uw kind ook zien wat er gebeurt als het antwoord fout is. Ga daarna door met de tweede rij.

Gun uw kind voldoende tijd om met de eerste kaart te experimenteren, voordat u aan kaart twee begint. Wees geduldig. Uw kind zal al uw aanmoedelingen en hulp nodig hebben tot het vertrouwd is met het principe van de kaarten.

Jonge kinderen hebben vaak moeite hun aandacht op één enkele rij te richten. Als dit bij uw kind ook zo is, dek dan de andere rijen af met een stukje papier.

## DE 9 BASIS OEFENINGEN.

### OEFENING 1 – KLEUREN EN VORMEN HERKENNEN.

Kaart 1 – 4 leert uw kind vierkanten, cirkels, driehoeken en vierhoeken te onderscheiden. Het kind is al vertrouwd met vormen en het herkennen ervan is een belangrijke stap op weg naar het lezen.

Kaart 5 – 7. Kleuren zijn al een bekend verschijnsel in de kinderwereld. Kleuren onderscheiden (welke zijn dezelfde? – – – Welke zijn verschillend?) is een belangrijke voorbereiding op leren lezen. Het dwingt uw kind nauwkeurig te kijken naar wat het ziet. Later zal het dat ook moeten bij het onderscheiden van de verschillende letters van het alfabet.

### Extra oefeningen.

1. Op de kaarten wordt niet geoefend met de namen van de kleuren en vormen. U kunt er echter wel mee oefenen bij de dagelijkse bezigheden. Laat uw kind tijdens de maaltijd voorwerpen zien en vraag naar de vorm of de kleur (b.v. borden, servetten, etenswaren, etc.)
2. Kijk samen in boeken en tijdschriften. Laat uw kind met een stompe schaar voorwerpen van een bepaalde vorm en kleur uitknippen. Deze voorwerpen laat u op een vel papier plakken zodat er een fraaie collage ontstaat.
3. Nogmaals, het is een goed idee om de kleuren van objecten uit het dagelijkse leven aan te wijzen (groen gras, een rode ballon, een paarse fiets, etc.) Kleuren met potloden of verf is een pretje op deze leeftijd. U kunt uw kind de namen van de kleuren van de kaarten leren... maar begin met één of twee kleuren en bouw het langzaam op. Het duurt soms lang voordat een kind groen van rood kan onderscheiden. Probeer in dit stadium niet het kind de woorden van de kleuren te leren. Dat komt later pas.

### OEFENING 2 – LETTERS HERKENNEN.

Kaart 8 – 23 leert uw kind de letters van het alfabet te herkennen. Voordat een kind een groep letters als een woord herkent, moet het eerst alle letters onderscheiden. Maar dat is niet zo eenvoudig als het lijkt. Voor jonge kinderen lijken veel letters op elkaar. De m en de n, de b en de d, de o en de a zijn min of meer gelijk. Dat geldt ook voor de A en de V de W en de M en de O en Q. Om goed te lezen, moet een kind alle letters van het alfabet kunnen herkennen.

### Extra oefeningen.

1. Schrijf een aantal verschillende letters op een vel papier. Geef dit aan uw kind met een pen. Schrijf nu één van deze letters op een ander vel papier. Houd dit omhoog, zodat uw kind het kan zien. Vraag nu of het dezelfde letter op het papier wil omcirkelen. Ga hier mee door totdat alle letters omcirkeld zijn. (Doe deze oefeningen voor zowel hoofdletters als kleine letters).
2. Zandbak of klei oefening: Trek een letter in 't zand of in zachte klei. Laat uw kind hem natrekken. Al heel snel zal het zelf letters beginnen te maken.

### OEFENING 3 – LETTERS COMBINEREN.

Met de kaarten 24 – 37 leert uw kind het onderscheid tussen hoofdletters en kleine letters. Leren lezen betekent ook dat het kind moet weten dat alle letters van het alfabet een "grote" en een "kleine" variant hebben. Uw kind moet weten dat A en a, B en b, C en c dezelfde letters zijn.

### Extra oefeningen:

1. Maak een kaartspel met letters (U heeft 52 kaarten nodig). Elke letter schrijft u op een kaart, zowel hoofdletters als kleine letters. Schud de kaarten en laat uw kind vervolgens de paren bij elkaar zoeken. Begin met een paar letters (a/A, b/B). Later kunt u alle kaarten geven.
2. Gebruik uw kaartspel. Leg de hoofdletters in 4 rijtjes van 5 en 1 van 6. Schud de kleine letters en leg ze op dezelfde manier neer, maar nu met de letters naar beneden. U kiest een kaart met de letter naar beneden, draait hem om en zoekt er de passende hoofdletter bij.

Met jongere kinderen is het verstandig om het spel eerst met enkele letterparen te spelen. Gebruik meer paren als uw kind meer vertrouwd raakt met het spel.

### OEFENING 4 – LEREN TELLEN.

Kaart 38 – 41. Met deze kaarten leert uw kind tellen van 1 – 10 en het leert een aantal voorwerpen te combineren met het juiste getal. Goed leren tellen en begrijpen wat cijfers zijn en wat ze voorstellen is een onmisbare voorbereiding op optellen en aftrekken.

### Extra oefeningen.

1. Geef uw kind voorwerpen om te tellen. Knopen, kralen, potloden en muntjes zijn zeer geschikt voor teloefeningen. Leg er een paar op tafel en vraag hoeveel het er zijn. Doe dit totdat uw kind probleemloos tot tien kan tellen.
2. Maak genummerde kaarten. Schrijf een nummer op een kaart en teken een corresponderend aantal voorwerpen op een andere kaart (Bijvoorbeeld: schrijf 3 op de eerste kaart en teken 3 driehoeken op de tweede). Maak op deze manier twintig paren met de cijfers 1 t/m 10. Schud ze en laat uw kind paren maken. (Begin weer met enkele paren en breid dit langzaam uit totdat het spel geen problemen meer geeft).
3. Gebruik uw nummerkaarten. Schud de kaarten goed en leg ze met de beeldzijde naar beneden op tafel. Uw kind kiest er één, draait hem om en probeert de passende kaart erbij te vinden. Als de twee gedraaide kaarten niet overeenkomen worden beide kaarten weer teruggedraaid. Passen ze wel bij elkaar dan mag de speler de kaarten hebben en mag de speler nog een keer. Als alle kaarten compleet zijn is het spel afgelopen. U begint weer met enkele paren en maakt het spel moeilijker door er paren aan toe te voegen.
4. Speel "Ik zie, ik zie" met uw kind (gebruik voorwerpen in één kamer)  
U : Ik zie, ik zie vier stoelen  
Kind: Ik zie, ik zie acht borden  
U : Ik zie, ik zie twee ramen  
Kind: Ik zie, ik zie één tafel  
U : Ik zie, ik zie drie sinaasappels, en zo verder.

### OEFENING 5 – DE WOORDBEELD METHODE.

Kaart 42 – 52 leert uw kind woorden die een getal uitdrukken en woorden die een kleur uitdrukken. Het kind leert deze woorden door het woordbeeld in z'n geheel in het geheugen te prenten, niet door het letter voor letter te lezen. Deze methode noemen we de woordbeeldmethode. ALBERT leert uw kind beide methoden: letter voor letter en de woordbeeldmethode, de combinatie die door pedagogen wordt aangeraden.

### Extra oefeningen.

1. Kinderen vinden het leuk hun eigen "bijzondere" woorden te leren. Stel een "Mijn eigen woorden" doosje samen voor uw kind. U heeft alleen een doosje en kaartjes nodig. Start de woordenverzameling door een paar woordjes van uw kind op de kaartjes te schrijven (naam van huisdier, naam van beste vriendje, speelgoed enz.). Neem deze woorden af en toe samen door. Moedig uw kind aan zelf woorden voor de verzameling te verzinnen. Schrijf ze onmiddellijk op. Elk woord kan als een woordbeeld geleerd worden. Het maakt niet uit hoe lang of moeilijk het is. Kinderen vinden het leuk om 'lange' woorden te leren.

Als uw kind het woord dinosaurus op een kaartje wil, dan is dat fantasistisch.

2. Beeldwoordenkunst. Verdeel een vel papier in een paar vlakken. Schrijf in ieder vlak de naam van een kleur. Geef het papier aan uw kind en vraag de vlakken in te kleuren zoals u aangegeven hebt. U kunt deze oefening ook doen met cirkels, driehoeken of nog ingewikkelder tekeningen.
3. Schrijf de namen van voorwerpen in huis op stukjes papier (lamp, stoel, tafel, ijskast enz.). Plak de papiertjes op het juiste voorwerp. Laat ze daar een tijdje zitten. Haal ze er dan af en geef ze aan uw kind. Kijk nu hoeveel er op de juiste plaats geplakt worden.

#### **OEFENING 6 – KLINKERS, MEDEKLINKERS.**

Kaart 53 – 74. Deze kaarten leren uw kind beginletters te herkennen en uit te spreken. Deze klank-methode leert uw kind lezen door de klank van de letters te leren. Uw kind leert te luisteren naar de klank van een medeklinker aan het begin van een woord en leert de passende letter daarbij te zoeken. Al snel zal het uw kind opvallen dat een medeklinker doorgaans dezelfde klank heeft waar hij ook in een woord opduikt. Deze klankmethode stelt uw kind in staat woorden te lezen die hij nooit eerder heeft gezien.

#### **Extra oefeningen:**

Wijs foto's van bekende voorwerpen aan in kranten of tijdschriften. Vraag uw kind te zeggen wat het is en probeer het de eerste letter te laten noemen.

#### **OEFENING 7 – KLINKERS.**

Kaart 75 – 87 behandelt de zogenaamde korte en lange klinkers. Als uw kind de oefeningen met de medeklinkers al kent, zullen deze oefeningen met klinkers uw kind in staat stellen, korte woordjes te lezen. De korte én de lange klinkers komen aan de beurt. Uw kind zal steeds meer woorden kunnen lezen.

#### **Extra oefeningen:**

1. Kinderen houden van rijmen. U kunt de lessen uitbouwen door uw kind rijmwoorden te leren. Vraag dan of hij/zij het zelf ook kan. Bijvoorbeeld: boot/rood/goot/brood. Probeer samen zoveel mogelijk rijmwoorden te verzinnen. Schrijf deze nieuwe woorden op kaartjes of op een velletje papier. Uw kind zal deze woordjes al snel kunnen lezen en in zijn woordenschat opnemen. Doe rijmspelletjes met alle korte en lange klinker woorden.
2. Knip plaatjes uit van één-lettergreep woorden, zoals bal en kat. Plak deze plaatjes op een vel papier. Vraag uw kind welke klinkers in meer woorden voorkomen. Schrijf de klinkers onder de plaatjes.

#### **OEFENING 8 – ZINNEN LEZEN.**

De kaarten 88 – 102 vormen een basis voor leesvaardigheid. De oefeningen op deze kaarten laten uw kind nadenken over de betekenis van woorden in zinnen en dwingen uw kind deze woorden te onthouden als het de hele zin wil begrijpen. Uw kind zal de zinnen uitdagend en leuk vinden. Maar pas op! Eén enkel woord kan de complete betekenis van een zin veranderen. Lezen en begrijpen, dat is waar lezen uiteindelijk om gaat.

#### **Extra oefeningen.**

1. Maak gebruik van de bibliotheek bij u in de omgeving. Kies boeken die uw kind alleen kan lezen – de bibliothecaresse zal u zeker kunnen adviseren.
2. Schrijf een verhaal! Laat uw kind een verhaaltje verzinnen dat u op een aantal bladzijden opschrijft. Laat uw kind het daarna illustreren. Doe er een kaftje om en klaar is het boek!

#### **OEFENING 9 – OPTELLEN EN AFTREKKEN.**

Op kaart 103 – 120 wordt een begin gemaakt met optellen en aftrekken. Uw kind heeft al geleerd hoe je voorwerpen telt (optellen) en hoe je iets wegneemt (aftrekken). De vragen worden gesteld met behulp van plaatjes, maar ook met cijfers. Deze presentatie laat uw kind het hoe en waarom van een probleem zien en dat is beter dan simpel uit het hoofd leren. De oefeningen vormen een uitstekende introductie tot de wat ingewikkelder problemen waarvoor uw kind zich later gesteld ziet.

#### **Extra oefeningen.**

1. Geef uw kind een aantal fiches (knopen bijvoorbeeld). Maak hier sommetjes mee, die uw kind op moet lossen. Bijvoorbeeld: Leg 6 fiches op tafel. Zeg dan: "Hier liggen 6 fiches. Als ik er 4 wegneem, hoeveel blijven er dan over?" Uw kind telt 4 fiches, haalt ze weg en tel hoeveel er over blijven. Gebruik de fiches voor optellen en aftrekken.
2. Maak kaartjes met optel- en aftreksommetjes. De opgave staat aan de ene zijde, het antwoord aan de andere. Zulke kaartjes zijn een ideaal hulpmiddel voor uw kind.

#### **Tot slot.**

Ouders zijn onderwijzers. En zijn daarom verantwoordelijk voor het onderwijs van hun kinderen. Wij hopen dat dit lesprogramma helpt.